

Culegere text: *Florina Cismaru*
Tehnoredactare și copertă: *Andrei Motora*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

REMETE, GEORGE

Iisus Hristos, iubirea trădată / George Remete. - București :
Paideia, 2019-2020

3 vol.

ISBN 978-606-748-301-7

Vol. 3: Singurul Prieten. - 2020. - ISBN 978-606-748-387-1

2

© Toate drepturile sunt rezervate autorului

GEORGE REMETE

Iisus Hristos, iubirea trădată

*

Volumul III
SINGURUL PRIETEN

 paideia

2020

specific cu fiecare, așa cum arată parabolele, învățăturile și mai ales viața Lui.

Dar dacă este atât de apropiat tuturor, dacă este măsura și sensul omului, atunci de ce mulți oameni nu-L văd, nu-L simt sau fug de El? Răspunsul este că omul, deși stă lângă El, stă cu spatele la El și reușește să fugă chiar de sine însuși: din comoditate, indolență, neputință sau rea-voință. Te poți sprijini o veșnicie cu spatele de Dumnezeu și poți fugi de tine însuși, așa cum unii stau cu spatele la adevăr și iubire și reușesc să fugă de ei înșiși. Dacă vrem să ne regăsim, atunci trebuie să ne întoarcem cu fața la Dumnezeu, ca să ne vedem originea și rostul; să credem și să vedem că există Iisus Hristos, există Dumnezeu, există iubire și prietenie. Căci numai în Dumnezeu-Om Iisus Hristos se află originea, măsura și destinul omului.

Cuprins

Capitolul 1:

IISUS HRISTOS, PRIETENUL CREȘTINILOR	5
Introducere	5
Onestitatea, consecvența și curajul creștinilor	7
Răbdarea, fidelitatea, devotamentul și eroismul creștinilor	9
Optimismul și vitalismul creștinilor	11
Spiritul critic, dezmărginirea și radicalitatea creștină.....	14
Normalitatea creștină și lupta pentru normalitate	16
Creștinismul, măsura totalității și a Divinității	17
Creștinismul, deplinătatea persoanei, a familiei și a omeniei.....	19
Mila creștină	22
Creștinii, performerii prieteniei	25

Capitolul 2:

IISUS HRISTOS, PRIETENUL CREDINCIOȘILOR NE-CREȘTINI	41
Iisus Hristos, prietenul iudeilor	43
Iisus Hristos, prietenul musulmanilor	51
Iisus Hristos, prietenul păgânilor	59

Capitolul 3:

IISUS HRISTOS, PRIETENUL ATEILOR	73
Ateism și ateii	74
Meritul întrebării, cercetării și rigorii ateiste	76
Radicalitatea cercetării ateiste	82

Onestitatea ateistă asupra Providenței	85
Meritul tensiunii eshatologice ateiste.....	89
Meritul angajamentului și revoltei existențiale ateiste.....	90
„Lupta cu Dumnezeu”	95
Angajamentul social ateist, aici și acum	97
Iisus Hristos și ateii	100
Calități ateiste specifice.....	104
Necesitatea dialogului ateism-credință.....	115

Capitolul 4:

IISUS HRISTOS, PRIETENUL NENOROCIȚILOR: CIRCARI, PROȘTI SAU NEBUNI, CERȘETORI, VAGABONZI, UMILIȚI, DEZMOȘTENIȚI SAU EXCLUȘI.....	119
Iisus Hristos, prietenul circarilor	123
Iisus Hristos, prietenul proștilor	131
Iisus Hristos, prietenul nebunilor.....	137
Iisus Hristos, prietenul cerșetorilor.....	150
Iisus Hristos, prietenul vagabonzilor.....	154
Iisus Hristos, prietenul umiliților	158
Iisus Hristos, prietenul dezmoșteniților	164
Iisus Hristos, prietenul exclușilor.....	169

Capitolul 5:

IISUS HRISTOS, PRIETENUL NENOROCIȚILOR: CURVARI, BEȚIVI SAU DROGAȚI, MINCINOȘI, HOȚI, ESCROCI SAU TÂLHARI.....	175
Iisus Hristos, prietenul curvarilor	175
Iisus Hristos, prietenul bețivilor.....	190
Iisus Hristos, prietenul drogaților	198
Iisus Hristos, prietenul mincinoșilor	203
Iisus Hristos, prietenul hoților	217
Iisus Hristos, prietenul escrocilor.....	222
Iisus Hristos, prietenul tâlharilor	224

Capitolul 6:

IISUS HRISTOS, PRIETENUL NENOROCIȚILOR: DEZAXAȚI, DISPERAȚI SAU SINUCIGAȘI, CRIMINALI SAU MONȘTRI.....	229
Iisus Hristos, prietenul dezaxaților	230
Iisus Hristos, prietenul disperaților.....	240
Iisus Hristos, prietenul sinucigașilor.....	250
Iisus Hristos, prietenul criminalilor	277
Iisus Hristos, prietenul monștrilor	295

Capitolul 7:

IISUS HRISTOS, PRIETENUL FIECĂRUIA ȘI AL TUTUROR	303
Iisus Hristos, singurul Dumnezeu intim	306
Iisus Hristos, singurul Dumnezeu intim <i>fințial</i>	310
Iisus Hristos, singurul Dumnezeu co-pătimitor omului	314
Iisus Hristos, Dumnezeul numitor comun al prietenilor	317
Iisus Hristos, Dumnezeul cuceritor.....	319
Iisus Hristos, Dumnezeul devotat	320
Specificul prieteniei lui Iisus	324
Iisus Hristos, Prietenul unic și inevitabil.....	357

CAPITOLUL 1

Iisus Hristos, prietenul creștinilor

Introducere

Omul nu poate trăi fără Dumnezeu, căci toată ființa lui e numai sete de viață și iubire sau sete de absolut. Indiferent de ce se va întâmpla cu ființa lui și a lumii, nimic nu poate anula această necesitate ființială. Vedem însă că istoria religiilor oferă omului numai un Dumnezeu creator și atotțiitor dar străin și depărtat ființial de om, pe care omul nu l-a atins ci numai îl bănuiește și-l așteaptă. Dar omul n-are nevoie numai de viață ci și de iubire. De aceea, nu este credibil și convingător decât Dumnezeul care s-a făcut om și a murit pentru oameni, care îi asumă și rămâne cu ei.

Experiența oferă cercetătorului numai fenomene relative. Istoria a înregistrat însă și fenomenologia totală sau Fenomenul absolut: Iisus din Nazaret. Cuvântul, persoana, suveranitatea, iubirea, sacrificiul și mai ales învierea Sa ca explozie a credinței absolute sunt criteriile unicului fenomen total, adică absolut, de pe pământ. De aceea, El este unica șansă și unicul destin autentic al omului, adică Unicul Prieten.

Iisus Hristos se arată singurul Dumnezeu sacrificial și iubitor, dând probe istorice în acest sens. Totuși,

vedem că El nu este urmat cu fidelitate, ci este trădat în bună măsură. Motivele trădării sunt multe și complicate, încât se poate spune că fiecare om este, într-un fel, o istorie a compromisului și a trădării. Indiferent de cum le înțelegem și le considerăm, mai presus de toate rămâne însă faptul cutremurător că, deși am „înțeles” că e Dumnezeu totuși Îl trădăm, și deși Îl trădăm El rămâne totuși Dumnezeuul nostru. Puțină lume mai crede și mai urmează pe Singurul care „i-a iubit pe toți până la capăt” (Ioan 13,1), dovedind că El este „Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14,6). În acest fel, se poate înțelege că, înstrăinându-se de El, „s-a împuținat adevărul și viața de la fiii oamenilor” (Ps. 11,1).

Un singur Dumnezeu a devenit intimul omului; de aceea, numai El poate fi prietenul omului. Trebuie înțeles că omului nu-i este de ajuns nici măcar un Dumnezeu iubitor și sacrificial. El are nevoie de mai mult, de un Dumnezeu-prieten. Un tată adevărat nu e destul să fie iubitor și sacrificial, ci trebuie să fie și prieten, încât fiul să-l poată întreba orice iar tatăl să răspundă la orice. Tot astfel are nevoie și omul: nu numai să-L iubească și să fie iubit de Dumnezeu, ci să-L poată întreba orice și Dumnezeu să-i răspundă totdeauna la toate.

Omul are nevoie de Iisus Hristos pentru că are nevoie de Dumnezeu sigur, experiat, atins și tangibil oricând, nu de idei despre Dumnezeu. Înafară de Iisus Hristos, toți dumnezeii sunt simple idei, „credințe”, prezumții, doleanțe sau proptele, pe care gânditorul riguros știe că nu poate să se sprijine. Nimic experiat nu e sigur pentru om, nici măcar părinții, pentru că „tatăl meu și mama mea m-au părăsit” (Ps. 26,16) și

„Tot omul este mincinos” (Ps. 11,52) adică slab, incapabil de adevăr, de fidelitate și de putere. Chiar dacă rămâne cu credința în Dumnezeu, fără Iisus Hristos omul rămâne fără nici un prieten. Hristos este singurul prieten, pentru că este Persoana absolută și pentru că a probat în lume prietenia absolută, dovedind că „mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii Săi” (Ioan 15,13). Fără îndoială, istoria a înregistrat multe cazuri de prietenie excepțională și memorabilă, valori nepieritoare pe care omenirea nu le va uita niciodată. Ele sunt memorabile și minunate, pentru că dovedesc de ce e în stare ființa nenorocită și zdrobită între două neanturi, care e omul. Totuși, acestea nu se pot compara cu prietenia lui Iisus Hristos, pentru că au fost marcate de limite și slăbiciuni inevitabile, ele însele fiind conștiente de nenorocirea, meschinăria, condiția și sfârșitul lor nefericit. La Iisus Hristos nu e vorba însă numai de calitatea absolută a prieteniei, ci mai ales de puterea și suveranitatea persoanei Lui, precum și de garanția finalității fericite a acestei prietenii. Dacă numai El este Prietenul atotputernic, atunci numai prietenia Lui este garantată și fericită.

Onestitatea, consecvența și curajul creștinilor

Formularea „Iisus Hristos, prietenul creștinilor” pare, desigur, o tautologie: cum să nu fie prietenul

lor, cum să nu fie de partea lor, dacă sunt chiar ai Lui, fideli Lui, echipa Lui?! Formularea noastră nu este însă tautologică, pentru că nu are în vedere deloc acest raport. Iisus Hristos îi iubește pe creștini nu pentru că sunt adepții, fideli, angajații, slujbașii, mercenarii, lefegiii, devotații, respectuoșii, împlinatorii, evlavioșii sau fanii Lui, pentru că sunt de partea Lui, acceptă ce zice El, fac parte din echipa Lui, s-au angajat pentru El, luptă sub steagul Lui și poartă emblema sau insigna Lui. Multora din acești creștini splendizi, puternici, impozanți și suverani, „sfinți” și sfințitori, le va spune: „Adevărat vă spun vouă, nu vă cunosc pe voi” (Matei 25,12) și „Depărtați-vă de la Mine, toți cei ce lucrați fărădelegea” (Matei 7,23).

Pentru alte calități îi iubește Hristos și merită să fie iubiți creștinii. Îi iubește în primul rând pentru onestitatea, consecvența și curajul lor. A fi creștin adevărat înseamnă a asuma deschis o identitate și a răspunde pentru ea, a spune lucrurilor pe nume și a nu o „scâlda” sau „da la întors”, a nu te complăce în ambiguități și duplicități. Cuvântul lui Iisus Hristos „nu a fost da și nu, ci da” (II Cor. 1,19). Chiar dacă astăzi specificul multor creștini este ambiguitatea, duplicitatea, fățărnicia, „potriveala” și „diplomația”, totuși specificul creștinismului și creștinului autentic este sinceritatea, deschiderea, limpezimea, identificarea și asumarea. Creștinul adevărat are onestitatea de a spune, chiar sfânt fiind, că „resimt exact această suferință teribilă a pierderii, a lui Dumnezeu care nu mă vrea, a lui Dumnezeu care nu este

*Dumnezeu, a lui Dumnezeu care nu există în mod real*¹. A fi creștin înseamnă a fi fidel nu numai credinței proprii ci și propriului cuvânt, propriei demnități și cuvântului dat. Credincioșii altor religii pot adopta orice fel de metode și justificări pentru promovarea credinței lor. În credința creștină însă, omul trebuie să știe că „binele nu e bun dacă nu-i făcut bine”. E adevărat că în cursul istoriei tocmai creștinii au excelat în ambiguități, duplicități, inconsecvențe și iezuitisme, dar oricine poate să vadă că acestea se opun flagrant credinței creștine, încât ele nu descalifică credința, ci pe necredincioși.

Credincioșii altor religii pot să fie și ei onești și consecvenți, însă de multe ori acestea se traduc prin tranșare, intoleranță, exclusivism, agresivitate sau violență. Credința creștină autentică este consecvență, limpezime, provocare și deosebire, dar nu decade în intoleranță, exclusivism sau agresivitate, căci altfel se denaturează și se transformă în păgânism, în ceea ce ea tocmai condamnă în mod esențial.

Răbdarea, fidelitatea, devotamentul și eroismul creștinilor

Iisus Hristos este prietenul creștinilor pentru că aceștia au o răbdare și așteptare specială, o

¹ Mère Thérèse, *Viens, sois ma lumière*, Paris, Lethielleux, Paris, 2007, apud Jean-Pierre Denis, „De ce scandalizează creștinismul”, Editura Nemira, București, 2012, p. 360.

fidelitate, un devotament și un eroism incomparabil. Toți credincioșii, în toate religiile, au o răbdare și o așteptare. Dar dacă la ne-creștini acestea sunt de multe ori calcul, interes partizan, încrâncenare sau fanatism, răbdarea creștină e cu destindere, bunătate și încredere și chiar cu acceptarea dușmăniilor și persecuțiilor: „Ocărați fiind, binecuvântăm. Prigoniți fiind, răbdăm. Huliți fiind, mângâiem. Am ajuns ca gunoiul lumii, ca măturătura tuturor” (I Cor. 4,12-13). Răbdarea și așteptarea creștină sunt incomparabile pentru că sunt infinite. Numai un creștin poate să-și spună lui Dumnezeu: „Te vom aștepta zi de zi, în ciuda netrebniciei și a neputinței noastre. Toată iubirea pe care vom fi în stare s-o stoarcem din inimile noastre pustiite Ți-o vom închina Ție, Cel Răstignit ... Ție, care acum ne chinui cu toată strășnicia cotropitoare Tale iubiri”².

Credincioșii tuturor religiilor sunt devotați credinței lor, dar numai „omul ce năzuiește a trăi creștinește devine omul unui singur gând”³, încât credința nu mai este o realitate spre care se devotează, ci e starea lui existențială și ființială.

Credincioșii tuturor religiilor sunt chemați la devotament și eroism, dar numai în creștinism acestea impun obligatoriu anularea egoismului, asceza și purtarea Crucii. Oricât de puternice și eroice ar fi celelalte credințe, creștinismul este invitația la pătimire, dăruire și sacrificiu, de dragul semenului.

² Giovanni Papini, *Viața lui Isus*, final, Editura Ago Temporis, Chișinău, 1991, p. 372.

³ Arhim. Sofronie Sacharov, *Cuvântări duhovnicești*, vol. II, Reîntregirea, Alba Iulia, 2008, p. 273.

Nicio credință de pe pământ nu va ajunge la sublimul dăruirii creștine, care-i cere fiecărui creștin: „dacă vrăjmașul tău este flămând, dă-i de mâncare; dacă-i este sete, dă-i să bea, căci făcând acestea, vei grămădi cărbuni de foc pe capul lui. Nu te lăsa biruit de rău, ci biruiește răul cu binele” (Rom. 12,20-21).

Orice credință este o putere și în orice religie omul trebuie să fie curajos. Spre deosebire de celelalte, curajul creștin nu este spectaculos și ostentativ, ci smerit și constructiv. În el nu imaginea sau demonstrația sunt importante, ci mobilul sau scopul. Smerit nu înseamnă să fii slab, precum nici impozant nu înseamnă neapărat puternic. Oricât de modest sau anonim ar fi, creștinul știe că „Dumnezeu nu ne-a dat duhul temerii, ci al puterii și al dragostei” (II Tim. 1,7), astfel că n-are dreptul să dea înapoi. Curajul creștin este deosebit pentru că se bazează pe Puterea absolută și e susținut de mobilurile cele mai juste și constructive. De aceea, curajul creștin poate declara fără ostentație că „toate le pot în Hristos care mă întărește” (Filip. 4,13), că atunci „când sunt slab, atunci sunt tare” (II Cor. 12,10) și, mai presus de toate, cu conștiința absolută a învingătorului, că „suntem mai mult decât biruitori, prin Acela care ne-a iubit” (Rom. 8,37).

Optimismul și vitalismul creștinilor

Fiind curajos, creștinul este irepresibil optimist și chiar voios și iubitor de viață. Fr. Nietzsche acuza

creștinismul de „*dușmănie față de viață, față de natură, față de voința de viață*”⁴, și că astfel a produs „*animalul casnic, animalul de turmă, omul animal bolnav - creștinul*”⁵. Față de ideea lui, este obligatoriu să observăm că ea nu privește numai o anumită parte sau față a creștinismului ci chiar esența, și nu se raportează la anumite momente din istorie, ci e veșnic actuală. Întrebarea privind non-vitalismul, ariditatea, lipsa de gust și culoare a creștinismului e totdeauna actuală și trebuie rezolvată mereu. Trebuie să înțelegem că întrebarea nu este dacă și cât de insipid e creștinismul, ci ce înțelegem prin „*vitalism*” sau „*iubirea vieții*”.

Pentru antici, pentru păgâni și pentru Nietzsche, vitalismul și iubirea vieții înseamnă dezlănțuirea totală, fără frâu, a tuturor forțelor, instinctelor și pasiunilor omului, adică exact opusul ascezei și al auto-controlului. Creștinismul are și el motive de vitalism, dar cu totul altele. El iubește viața pentru că este nu numai existență, putere și savoare, ci pentru că este creația atotbună, fericită și garantată a puterii și bunătății lui Dumnezeu, precum și posibilitatea omului de a-și dezvolta ființa chiar în perspectivă absolută. Dar experiența dovedește că nu dezlănțuirea necontrolată, irațională și pătimașă înțelege și valorifică viața ci, exact invers, tocmai autocontrolul și asceza, așa cum bine a înțeles și exprimat chiar un admirator al valorilor antice, M. Heidegger, care a proclamat sentința memorabilă:

⁴ Fr. Nietzsche, *Antichristul*, 18, Biblioteca Apostrof, Cluj, 1996, p. 26.

⁵ *Ibidem*, 3, p. 11.

„*Renunțarea (abstinența) nu păgubește!*” („*Verzicht nimmt nicht!*”). Energia irațională și necontrolată e mai spectaculoasă (ca răul și păcatul în general), dar nu e mai puternică ci distructivă, pe când energia rațională și controlată e mai puternică și constructivă, chiar dacă nu e ostentativă ci modestă, așa cum e binele în general.

Departate de a disprețui sau neglija ceva din forțele, valorile, potențele și frumusețile vieții, creștinismul este fondatorul optimismului întemeiat pe baze absolute, și al bucuriei strălucitoare dar neumbrite de patimi înjositoare. Cercetătorul are datoria să observe că religia și credința creștină sunt, de la un capăt la altul, numai optimism și bucurie. Primul cuvânt rostit de Iisus după înviere a fost „*Bucurați-vă!*” (Matei 28,9). Apostolul Pavel împrăștie această bucurie în toată lumea, proclamând „*Bucurați-vă pururea întru Domnul. Și iarăși zic: Bucurați-vă!*” (Filip. 4,4; II Tesal. 5,16) iar Sfântul Serafim de Sarov, mai aproape de noi, saluta adesea cu cuvintele „*Bucuria mea, Hristos a înviat!*”. Orice atitudine de încruntare, posomoreală, rezervă, evitare sau negare a frumuseților și bucuriei vieții este străină creștinismului autentic. Dar el este străin și de „*vitalismul filosofic tuberculos sau vulgarul vitalism hegelian*”⁶. Niciun cercetător n-are voie să uite zicala creștină că „*un sfânt trist e un trist sfânt*”. Nicio credință n-are temeiurile absolute pe care le are creștinul pentru optimismul și bucuria totală sau infinită.

⁶ Sf. Iustin Popovici, *Abisurile gândirii și simțirii umane*, Editura Sophia, București, 2013, p. 231.

Spiritul critic, dezmărginirea și radicalitatea creștină

Așa cum Iisus Hristos e autentic, tot astfel există nu numai creștinism autentic ci și creștini autentici. Pe aceștia, Iisus Hristos are destule motive să-i iubească și să le ofere prietenia Lui. El îi iubește pentru că în nicio religie credincioșii nu au spiritul critic, dezmărginirea și radicalitatea judecării, așa cum le au creștinii adevărați. Dacă în majoritatea religiilor credincioșii sunt simpli primitori și executanți ai Legii lui Dumnezeu, fără crâcnire, fără discernere și fără comentarii, creștinii au totdeauna comentarii și întrebări. Un creștin fără spirit critic nu e creștin ci păgân. Creștinismul este nu numai autorul libertății sociale ci și al libertății de gândire.

Creștinul autentic nu se complăce în defensivă, retragere, complezență și comoditate și nu acceptă compromisul. Știind că în Iisus Hristos, Fratele nostru, stau atât viața cât și toate comorile înțelepciunii, el știe că are dreptul și datoria să-L întrebe orice, ca să cunoască și să înfăptuiască maximul uman pentru care este creat și așteptat de Dumnezeu. Teologul trebuie să știe că, dacă a fost creat de Dumnezeu, omul e făcut pentru lucruri mărețe și infinite. Poetul spune că „a pus în tine Domnul nemargini de gândire” (Mihai Eminescu, „Feciorul de împărat fără de stea”). Aproape toți gânditorii afirmă că omul este un aspirant la absolut.

Măsura sau modelul omului creștin este Dumnezeu. E adevărat că Iisus Hristos este focul pogorât pe pământ iar „cel care stă lângă Dumnezeu stă lângă foc”, dar este focul adevărului și al iubirii tranșante. Creștinul este omul capabil să discute la înălțimea lui Dumnezeu, „să discute cu Hristos” („Martirii de la Lyon”, II,3).

Creștinismul nu este numai laudă Creatorului ci și spirit critic la adresa creaturii, „un creștinism al obiecției. Obiecție de conștiință, obiecție prin mărturie, obiecție prin experiență, în sfârșit, obiecție prin speranță”⁷. El este marele semn de întrebare asupra propriei conștiințe și asupra lumii, precum și mânia sfântă împotriva nenorocirilor și ticăloșiilor lumii, ca și ale sale proprii. Orice religie și orice credință vrea să fie o putere și o mângâiere pentru credincioși. Datorită acestui fapt, ele sunt tentate să devină comode și plăcute, ajungând astfel să-l inducă în eroare pe om. De aceea, creștinismul și creștinul autentic sunt și trebuie să fie totdeauna altceva decât lumea, pe ne-gustul lumii, „ca un spin în trupul lumii”⁸. Dacă celelalte credințe caută să-l încânte, să-l atragă și să-l acapareze pe om, creștinismul oferă „sfinți care să știe să scandalizeze, întrupând nebunia lui Dumnezeu”⁹. Iudeo-creștinii sunt probabil singurii credincioși din lume care-l iau la întrebări pe Dumnezeu, Îl dau în judecată și chiar îi dau ultimatum lui Dumnezeu: „Iată

⁷ Jean-Pierre Denis, *De ce scandalizează creștinismul*, ed.cit., p. 401.

⁸ Paul Evdokimov, *Iubirea nebună a lui Dumnezeu*, Anastasia, București, 1993, p. 179.

⁹ *Ibidem*, p. 76.